

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

INFORMATIONSÄRENDE
2026-02-09

Ärende
TN 2025-0459

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Johan Nordenblank
johan.nordenblank@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-03-17

Information om åtgärder för ökad trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken

Sammanfattning

I detta informationsärende redovisas trafikförvaltningens förslag på mindre åtgärder för att öka trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken, särskilt för resenärer med särskilda behov. Återrapporteringen omfattar planerade och pågående insatser såsom informationskampanjer, förtydligad skyltning och markering av prioriterade sittplatser, utvecklade utrop i tunnelbanan samt erfarenhetsutbyte med andra europeiska städer. Syftet är att stärka resenärers upplevelse av omtanke och tillgänglighet i kollektivtrafiken i enlighet med nämndens uppdrag.

Bakgrund

Vid trafiknämndens sammanträde den 19 juni 2025 besvarades en skrivelse från Ina Djurestål (M) och Anna Malm Kelfve (M) om att visa omtanke i kollektivtrafiken (TN 2025-0459). I skrivelsen föreslogs att SL inför regelbundna ljudmeddelanden som påminner resenärer om att erbjuda sin sittplats till äldre, gravida och personer med rörelsehinder.

Utöver att skrivelsen ansågs besvarad beslutade nämnden att uppdra till förvaltningschefen att utreda mindre åtgärder i syfte att öka trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken för de resenärsgupper som bedöms behöva det, samt att återrapportera förslag på åtgärder till nämnden.

I detta ärende lämnar trafikförvaltningen återrapporteringen av uppdraget och presenterar förslag på åtgärder.

Underlag

- Trafiknämndens beslut 2025-06-19 - § 150 Svar på skrivelse från Ina Djurestål (M) och Anna Malm Kelfve (M) om att visa omtanke i kollektivtrafiken (TN 2025-0459)

Åtgärder för ökad trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken

Trafikförvaltningens övergripande utgångspunkt är att ingen resenär ska behöva känna oro för att inte få en sittplats vid resa med kollektivtrafiken, särskilt inte personer som är gravida, äldre eller har andra särskilda behov.

Frågan ses i ett bredare sammanhang där tillgänglighet, jämlikhet och ett respektfullt bemötande utgör grundläggande delar. De avtal som i dag gäller för trafiken innehåller krav på att all personal ska ha övergripande kunskap om innebörden av FN:s barnkonvention, principer om jämlikhet, diskrimineringslagstiftningen samt betydelsen av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, äldre och barn.

För att ytterligare stärka trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken genomförs och planeras flera olika typer av åtgärder. Exempel på sådana är informationsinsatser som lyfter vikten av omtanke i kollektivtrafiken, lokala kampanjer, förtydliganden och användning av nya enhetliga symboler såsom prioriterade sittplatser samt mindre fysiska åtgärder i form av nya dekaleringar och skyltning.

Trafikförvaltningen följer även utvecklingen i andra europeiska städer och tar vid behov inspiration av lösningar som bedöms relevanta för Stockholms förutsättningar. Ett exempel är olika former av frivilliga markörer som underlättar för resenärer att signalera behov av sittplats, såsom Londons ”Baby on Board”-märke som används av gravida resenärer.

Inom tunnelbanan genomförs i dag så kallade trygghetsutrop på röda linjen, med syfte att uppmana resenärer att visa omtanke genom att lämna sittplatser till personer med särskilda behov. Trafikförvaltningen ser positivt på att sådana utrop på sikt även kan införas på den gröna och blå linjen. Därutöver genomförs redan i dag utrop på ett antal stationer under rusningstid kopplade till ordning och säkerhet, exempelvis uppmaningar om att lämna plats för avstigande resenärer och att inte beträda den vita linjen på perronger.

Utbildning i CARES, trafikutövaren Connecting Stockholms koncept för kundbemötande, genomförs i dag för personal. Trafikförvaltningen bedömer att erfarenheterna från denna utbildning kan tas till vara även för personal inom pendeltågstrafiken, i den mån det bedöms ändamålsenligt.

När det gäller prioriterade sittplatser har dessa på flera trafikslag förtydligats, bland annat genom att sätena numera är helt gula, exempelvis i tunnelbanan, samt genom nya dekalerna på pendeltåg där prioriterade sittplatser markeras med en rund symbol. På pendeltågen planeras fler platser successivt bli prioriterade sittplatser, i syfte att ytterligare tydliggöra vilka platser som är avsedda för resenärer med särskilda behov. Berörda säten och områden har granskats tillsammans med tillgänglighetsexperter.

Erfarenheter visar att informationskampanjer är en av de mest effektiva åtgärderna för att nå bred spridning och påverka resenärers beteenden när det gäller att lämna plats till behovande. Mot denna bakgrund planerar trafikförvaltningen att genomföra en informationskampanj under våren med syfte att främja omtanke i kollektivtrafiken.

Sammantaget bedömer trafikförvaltningen att de redovisade åtgärderna svarar mot nämndens uppdrag att identifiera och genomföra mindre åtgärder som syftar till att öka trygghet, trivsel och omtanke i kollektivtrafiken för resenärsgupper med särskilda behov.

Sammanfattning - Nya och pågående åtgärder per trafikslag

Tunnelbana

- Införande av trygghetsupprop planeras även på gröna och blå linjen.
- Enhetliga dekalerna och tydligare markeringar för prioriterade sittplatser ses över och uppdateras löpande.

Pendeltåg

- Antalet prioriterade sittplatser utökas successivt efter dialog med tillgänglighetsexperter.
- Nya symboldekalerna installeras i samtliga tåg.

Samtliga trafikslag

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

INFORMATIONSÄRENDE
2026-02-09

Ärende
TN 2025-0459

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

- Informationskampanj våren 2026 för att uppmuntra omtanke och att lämna plats vid behov.
- Förtydligad skyltning med enhetliga symboler för ökad igenkänning.
- Erfarenhetsutbyte med europeiska städer, bland annat kring frivilliga markörer.
- Kundbemötandebildning (CARES) fortsätter och kan även komma att omfatta pendeltågstrafiken.

Erik Norling
Förvaltningschef

Johan Nordenblank
Chef trafikavdelningen